

Najdôležitejšia úloha SKSI je príprava stavebného zákona

Primeraná kvalita stavieb za primerané ceny. Diktát najnižšej ceny. Honorárový poriadok.

Vzdelávanie odborníkov v stavebníctve. To je len niekoľko tém, ktoré sa stali kľúčovými v nasledujúcom rozhovore s predsedom Slovenskej komory stavebných inžinierov (SKSI) prof. Vladimírom Benkom. Nie všetko je v praxi slovenského stavebníctva idyllické a nekvalita budov občas poriadne zatrasla ich statikou. Ambíciou prof. Benka je však postupnými krokmi napredovať ku kvalite stavebnej praxe na Slovensku – vytrvalo a s argumentáciami.

BRATISLAVA TEXT: ĽUDOVÍT PETRÁNSKY, FOTO: MIRO POCHYBA

Čo sa podarilo naplniť z predšavzatí, ktoré ste si dali pri zvolení za predsedu SKSI pred šiestimi rokmi?

Predovšetkým sa nám podarilo profesionalizovať Úrad SKSI, rozbehnúť niekoľko profesionálnych informačných systémov v oblasti evidencie členov SKSI, celoživotného vzdelávania s využitím e-learningu, webinárov, videokonferencií. Ponuka celoživotného vzdelávania pre našich členov bude prichádzať videokonferenčne nielen na všetky naše regionálne kancelárie, ale s možnosťou pasívneho pripojenia chceme ponúknuť našim členom pripojenie z kancelárií a z domu. V spolupráci so stavebnými fakultami na technických univerzitách v Košiciach, Žiline a Bratislave sme pripravili 12 akreditovaných vzdelávacích programov na ďalšie vzdelávanie stavbyvedúcich a stavebných dozorov, akreditovaný vzdelávací program pre mestských inžinierov, pripravuje sa akreditácia vzdelávacieho programu pre profesie dôležité pri projektovaní a zhotovovaní stavieb chránených pamiatkovým úradom. V rokoch 2012 – 2013 sme boli prvou krajinou, ktorá rozbiehala celoživotné vzdelávanie s využitím videoprepojenia pre európskych inžinierov združených v organizácii ECEC (European Council of Engineers Chambers), združujúcej inžinierske komory zo zákona. V rokoch 2015 – 2018 sme ako lídri s partnermi z Česka, Rakúska a Slovenska úspešne pripravili a získali európsky projekt ingREes na vzdelávanie odborníkov v oblasti energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie v piatich vzdelávacích programoch.

To boli najdôležitejšie úlohy?

Tou najdôležitejšou bola príprava a obhajovanie legislatívnych návrhov pre Ministerstvo výstavby a do-

pravy SR a NR SR v stavebníctve tak, aby sme obyvateľom Slovenska na voľnom trhu EÚ vedeli zabezpečiť primerane kvalitné projekty a primerane kvalitné stavby s predpísanou bezpečnosťou a spoľahlivosťou. Pre SKSI priebežne trvá už od roku 1999, keď sa začal prvýkrát pripravovať

Na voľnom trhu Európskej únie majú problémy s kvalitou stavieb všetci, ktorí sa riadia minimálnou cenou.

návrh nového stavebného zákona, ktorý mal nahradiť starý zákon platný na Slovensku od roku 1976. Keďže návrh nového stavebného zákona pripravovaný v rokoch 2012 – 2015 pán minister Ján Počiatek stiahol v druhom čítaní z parlamentu, táto najdôležitejšia úloha ostáva aj pre SKSI naďalej otvorená.

V ktorých oblastiach si vyžaduje legislatíva systémové riešenia?

K najdôležitejším patria: zjednotenie a urýchlenie povoľovacích procesov a vyjadrovanie dotknutých orgánov, správne nastavenie posudzovania vplyvov na životné prostredie. Aby sa zabránilo zlyhaniu dôležitých stavieb, ktoré by mali vážne následky na straty na ľudských životoch alebo veľmi významné následky ekonomické, sociálne a environmentálne, je najdôležitejšie legislatívne nastavenie s jasným cieľom – mať kvalitnejšie projekty, nezávislú kontrolu dôležitých projektov vo verejnom záujme, primerane kvalitné zhotovovanie a nezávislú

kontrolu kvality zhotovovania vo verejnom záujme. O dôležitosti týchto aspektov dlhodobo diskutujeme na všetkých fórach so zástupcami investorov, zhotoviteľov, projektantov a obyvateľov Slovenska. Na voľnom trhu Európskej únie – nielen na Slovensku – majú vážne problémy s kvalitou stavieb všetci, ktorí sa riadia fetišom minimálnej ceny.

Znamená to, že stavebná kvalita stále pokrívajúca?

Európske krajiny majú problémy so stavbami financovanými z verejných zdrojov a často majú problémy aj stavby, ktoré investori nestavajú pre seba a skôr ako začali s výstavbou ich už mali čiastočne alebo celkom finančne zazmluvnené. Úlohou štátu je zabezpečiť systémové nastavenia, ktoré zabezpečia primeranú kvalitu, bezpečnosť a spoľahlivosť.

Odkiaľ čerpáte vzory pri zásadách kvality stavieb?

Niektoré krajiny EÚ majú nastavenú legislatívu tak, aby boli základné požiadavky na stavby (nariadenie EPaR 305/2011) dodržané a zabezpečené nezávislou kontrolou verejného aj súkromného sektora.

Stále u nás víťazí diktát minimálnej ceny?

Už od vstupu Slovenska do EÚ boli v zákone o verejnom obstarávaní možné dve cesty. Verejní obstarávatelia sa mohli rozhodnúť, ktorou cestou sa pri obstarávaní vyberú: ekonomicky najvýhodnejšia ponuka s viacerými kritériami, kde si mohli nastaviť primeranú kvalitu stavieb, prípadne aj so zohľadnením predpokladaných prevádzkových nákladov, alebo tou, o ktorej sme hovorili ako o minimálnej cene. Prakticky všetci verejní obstarávatelia na Slo-

vensku využívajú obstarávanie cez jedinú kritérium – minimálnu cenu. Pre verejné súťaže projektov stavieb (produkty s návrhovou životnosťou minimálne 50 rokov v prípade budovy a 100 rokov pri inžinierskej stavbe) nemôže byť nič horšie, nedajbože ešte cez elektronické trhovisko.

Uvediete príklad zlého verejného obstarávania?

Príkladom jedného z chorých obstarávaní je napr. obstarávanie zverené vo vestníku č.140/2011 05469, kde pre vypracovanie technickej štúdie stavby rýchlostnej cesty v dĺžke 10 km bola predpokladaná celková hodnota zákazky vo výške 160 000 €. Víťaz verejného obstarávania to vyhral s cenovou ponukou 12 584 €. O obstarávaní v stavebníctve v roku 2012 sa prezident Zväzu stavebných podnikateľov Slovenska (ZSPS) Zsolt Lukáč vyjadril: „Prioritné využívanie kritéria najnižšej ceny vo verejnom obstarávaní spôsobilo v stavebníctve neprimeranú cenovú vojnu. Stavebné firmy v súťažiach vzájomne podliezali nielen ceny, ale aj náklady stavebnej výroby.“ Označil to za zlé a choré, lebo to vedie do záhuby firmy aj projekt, ktorý sa má realizovať.

Verejné obstarávanie je u nás stále diskutovanou témou. Vy ste 15 rokov žili v Rakúsku – ako tam prebiehalo verejné obstarávanie?

Zásadou vyhodnocovania bolo viac kritérií, ktoré zohľadňovali kvalitu, odbornosť a tiež ponukovú cenu. Ako príklad uvediem súťaž v projektovaní nosných konštrukcií komplexu budov pre nemocnicu v rakúskom Mödlingu. Ponuková cena bola len jedným z viacerých kritérií a jeho váha bola okolo 30 %. Primeraná odbornosť a kvalita mala pritom viac kritérií. Hodnotenie niektorých kritérií sa uskutoč-

Stavebná legislatíva je po stiahnutí ďalšieho návrhu stavebného zákona taká istá, ako bola pred tragédiou v Kurimanoch.

ňovalo cez Technickú univerzitu vo Viedni. Odborné kritériá z hľadiska ponúk projektov sme vyhodnocovali ako nezávislá organizácia s tým, že všetci uchádzači – projektanti nosných konštrukcií – boli v súťaži pre nás anonymní. V súťaži nakoniec po zohľadnení všetkých kritérií zvíťazila projektová kancelária, ktorej cenová ponuka bola vyše milióna € a až na druhom mieste skončila projektová kancelária s cenovou ponukou na projektové práce za 700 000 €.

Dal by sa tento príklad aplikovať na Slovensku?

V roku 2010 som odporučal vtedajšiemu Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (MDVaRR) a Národnej diaľničnej spoločnosti (NDS) urobiť pilotný projekt s viackriteriálnym vyhodnocovaním ekonomicky najvýhodnejšej ponuky a následne monitoring verejných financií. Na nezávislom hodnotení kritérií mohli spolupracovať technické univerzity. MDVaRR som predložil ponuku novej spolupráce na hodnotení aj so zahraničnými partnermi, ktorí mali v danej oblasti skúsenosti.

V roku 2011 ste ministerstvu stavebníctva odborne pomáhali s pilotným projektom pri verejnom obstarávaní. Čo presne sledoval?

V auguste 2011 sa MDVaRR rozhodlo preveriť možnosti pilotného projektu s viackriteriálnym vyhodnocovaním uchádzačov. Zorganizoval som stretnutie zástupcov ASFINAG-u na pôde NDS, kde boli aj zástupcovia MDVaRR. Pripravovali sme ešte stretnutie s obstarávateľmi veľkých infraštruktúrnych projektov z Nemecka a Švajčiarska. Odborne sme vedeli pripraviť verejné obstarávanie s ekonomicky najvýhodnejšou ponukou s viacerými kritériami aj

pre slovenské pomery. Pre daňových poplatníkov Slovenska bolo dôležité nastaviť aj legislatívu tak, aby prvý v súťaži zákazku mohol hneď začať realizovať. Výhodou takejto súťaže pre krajinu je istota, že sú vysúťažené prostriedky a podmienky, v ktorých víťaz skutočne dokáže stavbu v primeranej kvalite zrealizovať. Má zabezpečené prostriedky aj na vyplatenie uskutočnených subdodávok. Ďalšie pokračovanie v pilotnom projekte nebolo, keďže v októbri 2011 po vyslovení nedôvery vláde nasledovali predčasné parlamentné voľby. Nevýhodu jediného kritéria minimálnej ceny sme na Slovensku v rokoch 2012 a 2014 skončili reštrukturalizáciou veľkých stavebných firiem, následkom čoho boli stovky zničených živnostníkov a stovky možno tisíce nezamestnaných.

V roku 2011 ste usporiadali medzinárodnú panelovú diskusiu s témou Primeraná kvalita stavieb. Následne sa začal robiť návrh nového stavebného zákona, do ktorého sa dostali pojmy z tejto diskusie, ako sú primeraná kvalita projektov a ich kontrola, ako aj primeraná kvalita zhotovovania projektov. To vyzeralo nádejne...

Medzinárodná panelová diskusia v marci 2011 o kvalite projektov a kvalite stavieb mala upozorniť na to, že stavby sú skutočne veľmi nákladné produkty s dlhoročnou návrhovou životnosťou, ktoré nemôžu byť ponechané na voľnú reguláciu trhu EÚ. Tlak na minimálne ceny nielen za projektové práce, ale tlak na čo najnižšie ceny za realizáciu stavieb v niektorých členských štátoch EÚ bude mať za následok ťažké škody na stavbách, ba dokonca havárie stavieb s vážnymi následkami a ohrozením verejného záujmu. Do návrhu nového stavebného zákona (2012 – 2015)

sa dostali systémové nastavenia kvality projektov, kontroly kvality projektov vyhradených stavieb vo verejnom záujme (nezávislý kontrolný statik), zhotovovanie vyhradených stavieb (autorizovaný hlavný stavbyvedúci) a nezávislá kontrola zhotovovania vyhradených stavieb vo verejnom záujme (autorizovaný stavebnotechnický dozor) až potom, ako sa na Slovensku naplnili predpoklady. V roku 2012 sa zrútilo niekoľko stavieb – zimný štadión Námestovo, silá v Leopoldove, dva týždne pred kolaudáciou päťpodlažná budova na Plynárskej, most Kurimany, zimný štadión Stará Ľubovňa.

Spochybňoval niekto tieto nastavenia počas prípravy návrhu nového stavebného zákona?

Prakticky nikto. Spoločne so ZSPS a stavebnými fakultami na Slovensku sme pripravovali kvalitnejšie základné vzdelanie a ďalšie vzdelávanie na prípravu odborníkov na projektovanie a zhotovovanie tzv. vyhradených stavieb. Tieto systémové legislatívne návrhy mali zabezpečiť verejný záujem (nariadenie EPar 305/2011 – základné požiadavky na stavby). Mali však byť už po júli 2012, keď sa zrútila päťpodlažná budova na Plyná-

renskej ulici v Bratislave, schválené urýchleným legislatívnym konaním do platnej legislatívy. Ich zapracovanie do návrhu nového stavebného zákona bolo nedostatočným opatrením pre Slovensko, keďže sa skončili v septembri 2015 stiahnutím návrhu stavebného zákona ministrom Počiatkom z parlamentu. Legislatíva v stavebníctve na Slovensku je takto aj v súčasnosti presne taká istá, ako pred rokom 2012, pred zlyhaním niekoľkých stavieb na Slovensku. Ak by zlyhala päťpodlažná budova nie dva týždne pred kolaudáciou, ale dva mesiace po, evidovali by sme na Slovensku niekoľko stoviek obetí.

Objavil sa tam aj pojem „vyhradené stavby“. Ako boli definované?

Takáto kategória stavieb je veľmi dobre známa v európskych krajinách a európskych normách týkajúcich sa navrhovania. Sú to stavby, ktoré by v prípade zlyhania mali vážne následky v podobe strát na ľudských životoch alebo veľmi významné následky ekonomické, sociálne a environmentálne. Požadovaná spoľahlivosť a bezpečnosť sa má zabezpečiť nezávislou kontrolou projektov a výpočtov, ako aj kontrolou v priebehu zhotovovania inou nezávislou oso-

bou alebo organizáciou ako tou, ktorá pripravila návrh.

Vráťme sa k fatálnemu zlyhaniu, ktoré viedlo k pádu uvedených stavieb. Aké boli konzekvencie?

Ako som už spomínal, sú to dôsledky systémových chýb a zle nastaveného systému v stavebníctve. Projekt pre stavebné povolenie okrem drobných a jednoduchých stavieb musia na Slovensku overiť svojou autorizačnou pečiatkou „autorizovaní architekti“ alebo „autorizovaní stavební inžinieri“. Stavebný zákon na Slovensku nedefinuje projektovú dokumentáciu pre zhotovovanie stavieb. Pri zhotovovaní stavieb si zhotoviteľ môže objednať zmeny v projektovej dokumentácii počas zhotovovania, prípadne projektovú dokumentáciu pre štádiá výstavby od kohokoľvek na svete, a nemusí to byť autorizovaná osoba.

Ako to bolo v prípade mosta v Kurimanoch?

Podpornú konštrukciu, ktorá zlyhala počas betónovania mostného poľa v Kurimanoch, navrhovala osoba z inej členskej krajiny, ktorá nepotrebovala podľa slovenskej legislatívy autorizáciu v oblasti statiky stavieb na Slovensku. V statickom výpočte (nie v slovenskom jazyku) bola viac ako 500 % chyba, ktorú nikto neodhalil, pričom podľa platnej slovenskej legislatívy to nebolo a dodnes nie je potrebné robiť. Možno by obyvatelov Slovenska aj štyri roky po tragédii zaujímalo, aké odškodné dostali rodiny obetí a ako sa žije v rodinách ťažko zranených, ktorí sa z výšky 18 m napichli na betonárske výstuže nie vlastnou vinou. Aké sú teda konzekvencie: stavebná legislatíva po stiahnutí ďalšieho návrhu stavebného zákona v parlamente je presne taká istá, ako bola pred tragédiou v Kurimanoch.

Stavebný zákon je vašou veľkou agendou. Je už politická vôľa na jeho prijatie?

V októbri 2016 sa súčasný minister dopravy a výstavby Ārpád Ārsek vyslovil, že jeho prioritou bude stavebný zákon. Štátny tajomník Peter Āurček vyvinul veľké úsilie, aby sa pripravil kvalitný návrh nového stavebného zákona a zákona o územnom plánovaní. Schvaľovanie stavebného zákona sa týka päť a pol milióna obyvateľov Slovenska, všetkých záujmových združení a spolkov, investorov, developerov, zhotoviteľov, projektantov, občianskych iniciatív.

Asi sa dajú očakávať stovky aj zásadných pripomienok v medzirezortnom pripomienkovom konaní...

Ak by sa schvaľovanie stavebného zákona a zákona o územnom plá-

novaní aj dostalo do parlamentu, má oveľa menšie šance bez veľkých zmien prejsť parlamentom pri súčasnom politickom rozložení síl v parlamente, ako to bolo v roku 2015. Aj to je jeden z dôvodov, prečo je nutné prijímať dôležité systémové zmeny v súčasne platnej legislatíve per partes a niekedy aj v skrátanom legislatívnom konaní. Aj z tohto dôvodu sme ponúkali jedno systémové legislatívne nastavenie, ktoré by výrazne posunulo kvalitu projektov všetkých stavieb formou novely zákona, na ktorom sa, žiaľ, jednoznačne nedohodol ani Výbor NRSR pre hospodárske záležitosti, neprešiel ani poslancovým hlasovaním v októbri 2017. Zo 136 prítomných poslancov bolo 47 za a 83 sa zdržalo hlasovania.

Pôjde teda stavebný zákon tohto roku do parlamentu?

Zdá sa, že ministerstvo má snahu to urobiť, predpokladám, že sa nenájde taká miera dohody politických síl, aby hlavné princípy v ňom niekto nezmenil pozmeňovacími návrhmi.

Podarilo sa vám do zákona dostať spoľahlivosť a kvalitu projektov?

V súčasnej pracovnej verzii návrhu zákona sú zapracované nastavenia, ktoré by mali posunúť aj kvalitu projektovej dokumentácie všetkých stupňov a kategórií stavieb aj ich nezávislú kontrolu v prípade vyhradených stavieb. Takisto je zapracovaný návrh, ktorý poslanci v októbri

Mrzí ma všetko, čo nevyšlo a mohlo posunúť kvalitu stavebníctva na Slovensku dopredu.

2017 neschválili ako novelu zákona. Jediný, kto môže byť proti týmto návrhom, zabezpečujúcim primeranú kvalitu, spoľahlivosť a bezpečnosť, je ten, komu vyhovuje súčasný systém v stavebníctve, podporujúci fetiš minimálnych cien.

Je to postačujúce?

Primeraná kvalita projektov nie je postačujúcou, ale je nevyhnutnou podmienkou primeranej kvality výsledného produktu – stavby. Samozrejme, rovnakú pozornosť je potrebné venovať aj kvalite pri zhotovovaní stavieb. Som rád, že sa konečne potrebné kritériá kvality objavujú aj v procese zhotovovania, čo je zásluha hlavne ZSPS, ktoré sa o to snaží už niekoľko rokov. Zhotovitelia a ich odborne spôsobilé osoby nesú najväčšiu zodpovednosť za kvalitu zhotovovanej stavby.

Nemrzí vás to, že prijatie stavebného zákona zatiaľ nevyšlo a budúcnosť je neistá?

Mrzí ma všetko, čo v tejto krajine nevyjde, a ako predsedu SKSI ma mrzí o to viac všetko, čo nevyšlo a mohlo posunúť kvalitu stavebníctva na Slovensku dopredu. Mrzí ma, že zavádzaním elektronizácie nás predbehajú európske krajiny, ktoré ešte nie sú členmi EÚ. Odborníci zo SKSI roky spolupracujú a naďalej budú spolupracovať s ministerstvami, ktoré boli a sú kompetentné v oblasti stavebníctva na Slovensku. Pripravujeme systémové legislatívne návrhy spolu s partnerskými organizáciami, zástupcami projektantov (SKA, KGK), zhotoviteľov (ZSPS), verejných investorov (ZMOS) a inými. Od decembra 2014 sa snažíme presvedčať kompetentných, aby sa systémové vylepšenia prijímali v parlamente krok za krokom, hneď keď je potrebné, aj v skrátanom legislatívnom konaní okrem prác na návrhoch nových stavebných zákonov (na Slovensku od roku 1999). Či už je to oblasť bezpečnosti a spoľahlivosti, alebo urýchlenia schvaľovacích procesov, vyjadrenia dotknutých orgánov a v poslednej dobe zneužívanie zle nastaveného posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Úspešná bola napríklad vaša iniciatíva v spolupráci s fakultami na Slovensku, ktorá viedla k vzdelávaniu primerane kvalifikačných odborníkov v stavebníctve.

V roku 2013 som oslovil dekanov 14 fakúlt na Slovensku, ktorých niektorí absolventi sú členmi SKSI. Zástupcovia 8 zo 14 fakúlt počas veľkej akreditácie s nami komunikovali a pomáhali nám v definovaní jadra predmetov, ktoré by mali mať vo vzdelávaní absolventi týchto fakúlt na splnenie kvalifikačných predpokladov autorizácie po trojročnej praxi. Aj fakulty si vedeli lepšie nastaviť svoje študijné programy tak, že ich absolventi po troch rokoch praxe u nás môžu získať príslušnú pečiatku a odbornosť. Výhodou tejto spolupráce bolo aj to, aby sme vedeli posúdiť primerané vzdelanie uchádzačov o výkon povolania z členských krajín EÚ a OECD.

Ā ďalším úspechom bol aj systém vzdelávania ingREEs, ktorý ste už spomínali na začiatku rozhovoru. Aká je jeho súčasnosť?

V spolupráci so ZSPS sme pripravili vzdelávací program, ktorí sa volá ingREEs. Je to systém ďalšieho vzdelávania v oblasti energetickej efektívnosti a využívania obnoviteľných zdrojov energie v budovách pre odborníkov v stavebníctve na strednej a vyššej riadiacej úrovni s cieľom úspešne naplniť

PROF. VLADIMÍR BENKO

Narodil sa v roku 1959. V rokoch 1978 – 1983 vyštudoval odbor pozemné stavby a architektúra na Stavebnej fakulte STU (SvF STU) v Bratislave a v rokoch 1996 – 1997 odbor Konstruktive Ingenieurbau na TU Wien. Od roku 2011 je prodekanom na SvF STU a od roku 2012 profesorom pre inžinierske konštrukcie a dopravné stavby na SvF STU v Bratislave. V roku 2012 bol zvolený aj za predsedu Slovenskej komory stavebných inžinierov, pričom túto funkciu zastáva dodnes. Má viac ako 150 publikácií v knihách, časopisoch a zborníkoch doma i v zahraničí a viac ako 140 odborných prednášok doma aj v zahraničí.

energetické ciele stratégie Európa 2020. Prihlásili sme sa ako líder projektu na výzvu HORIZON 2020 vypísanú Európskou komisiou a získali sme s partnermi projektu grant vo výške 1,4 milióna €. Projekt sa začal v marci 2015 a končí sa teraz vo februári 2018.

Čo garantujete pri tomto programe?

Na zabezpečenie primerane kvalitného projektu sme potrebovali partnerov z členských krajín EÚ. Know-how sme pre projekt zabezpečovali v spolupráci s kolegami z Rakúska (Univerzita BOKU vo Viedni a TU v Grazi). Keďže na projekte museli participovať minimálne tri krajiny, ďalších partnerov sme aj kvôli jazyku študijných materiálov hľadali v ČR. Garanciou kvality obsahu vzdelávacích a tréningových programov je synergia tímov všetkých partnerov projektu podieľajúcich sa na ich príprave. Know-how popredných slovenských a českých expertov z akademickej obce aj z praxe podporené a obohatené poznatkami, osvedčenými postupmi a obsahovou náplňou vzdelávania prenesenou z Rakúska sa stalo odbornou bázou na vytvorenie 16 modulov pre päť vzdelávacích programov určených pre odborníkov v stavebníctve na strednej a vyššej riadiacej úrovni v piatich profesiách: architekt/projektant (stavební inžinieri a architekti), stavbyvedúci, stavebný dozor, energetická hospodárnosť budov, konzultant udržateľnosti budov.

Čo je finálnou úlohou tohto programu?

Výškoliť 300 odborníkov v ČR a 400 odborníkov na Slovensku. Po odbor-

nej stránke sme projekt zvládli veľmi kvalitne. Okrem približne 500 vyskolených odborníkov máme pripravené aj kombinované vzdelávanie s formou e-learningu, webinárov, videokonferencií pre ďalšie odborné sekcie.

Ako to prebieha?

Ide o hybridnú formu vzdelávania, ktorá pozostáva z troch častí: účasť (osobne, alebo formou videoprenosu) na prednáškach, samoštúdium prostredníctvom e-learningového systému, ktorý sa dá nájsť na samostatnom portáli, ukončené osvedčením, a potom je to záverečná skúška v podobe SKSI, ukončená certifikátom. So vzdelávaním máme veľmi pozitívne skúsenosti, budeme ho vedieť využiť aj pre ďalšie hybridné formy vzdelávania pre všetky odborné sekcie Komory. Najneskôr v budúcom roku plánujeme v Komore rozbehnúť vzdelávanie v oblasti statiky, pretože v roku 2020 príde nová generácia euronomi. Takisto plánujeme odborné podporiť našich členov v prechode na elektronické projektovanie BIM (Building Information Modeling), ktoré začína byť v mnohých európskych krajinách štandardom, a v Európe sa odporúča jeho plné zavedenie v horizonte 2023.

Ako to v týchto súvislostiach na Slovensku vyzerá s honorárovým poriadkom pre stavebných inžinierov?

Keď sme v roku 2012 navrhovali nastaviť systém so zabezpečením primeranej kvality projektovania, hovorili sme aj o honorárových poriadkoch. Jediná členská krajina EÚ, ktorá ho má zavedený zákonom, je Nemecko. Nemci ho zo zákona v rokoch 2009 – 2013 dočasne stratili pre občanov EÚ. V júli 2013 Bundestag schválil honorárový poriadok s minimálnymi a maximálnymi honorármi za projektové práce, ktorých obsah a rozsah je definovaný. Zavola som vtedy kolegom do Nemecka a povedal, že by som sa rád stretol s právnikmi, ktorí to pripravovali, aby mi odpovedali na dve otázky: platia honorárové poriadky pre všetkých občanov EÚ v Nemecku alebo platia len pre Nemcov? Odpoveď znela, že to platí pre celý svet. Každý, kto podáva výkony na nemeckom území, musí dodržať zákon. Ak nedodrží minimálne a maximálne ceny, porušil zákon úmyselne. Druhá otázka bola: platí pre Slovensko v oblasti honorárových poriadkov to isté ako pre Nemecko alebo má Slovensko iné postavenie v Európe? Odpovedali mi, že pri prijímaní nových zákonov je postavenie zakladajúcich členských krajín rovnaké ako pre nové členské krajiny, a teda čo sa týka honorárového poriadku, pla-

tia rovnaké princípy pre Nemecko, ako aj pre Slovensko. Následne na stretnutí lídrov slovenského stavebníctva v roku 2014 na moju rečnícku otázku: „Má Slovensko iné postavenie v Európe ako Nemecko, čo sa týka honorárových poriadkov?“ Odpoveď predsedu protimonopolného úradu pána Menyharta bola: „Čo sa týka honorárových poriadkov, dajú sa zaviesť na Slovensku zákonom alebo vyhláškou ak ide o verejný záujem“. Ďalej sme s tým však nepohli, nakoľko by museli mať kompetentní záujem v tejto krajine zmeniť kvalitu projektovania stavieb menej závislú od fetišu minimálnej ceny.

V máji bude ďalšie Valné zhromadenie SKSI, na ktorom sa volí aj vedenie SKSI. Budete opäť kandidovať na funkciu predsedu?

Áno, budem. Pred dvomi rokmi ma navrhovali na post predsedu SKSI nielen členovia Predstavenstva, ale aj štyri z piatich regiónov. Som rád, že sa nám veľa vecí podarilo uskutočniť, a je veľa vecí, ktoré nám začínajú fungovať. Jednou z hlavných a ťažkých úloh do budúcnosti (okrem spomínaných v článku) bude v pozitívnom smere medializovať inžinierske povolania.

Sedíme u vás na úrade SKSI na Mýtnej ulici v Bratislave, ktorá sa len za niekoľko uplynulých rokov poriadne zmenila. Ako vnímate úroveň architektúry a stavebníctva na Slovensku?

Na Slovensku je veľa oku lahodiach a kvalitných stavieb, ale zároveň existuje množstvo oblastí, kde sa vieme zlepšovať. Okrem vecí, o ktorých

Slovensko je vo financovaní vzdelávania dlhodobá na chvoste Európskej únie.

sme už hovorili, je to oblasť územného plánovania. Pri plánovaní väčších urbanistických celkov je dôležité naplánovať aj technické zabezpečenie s víziou na desaťročia dopredu. Pokiaľ sa plánuje nové sídlisko pre 200 – 300 ľudí a správne sa nevyhodnotia koridory pre inžinierske a dopravné siete, a ak sa nezmení plánovanie verejnej dopravy, dostaneme sa ešte do kalamitnejších situácií.

Ktoré máte presne na mysli?

Bratislava je z pohľadu Európy a sveta väčšia dedina a kolabuje nám tu doprava prakticky každý deň. 15 rokov som žil vo Viedni a tam je verejná doprava nastavená tak, že do jednej hodiny sa dostane obyvateľ z jedné-

ho miesta Viedne na druhé miesto, a to z hocikakého miesta v meste. Je smutné, ak nám trvá desiatky rokov budovanie prepojenia diaľnice medzi Bratislavou a Košicami a nakoniec nás zrejme predbehne diaľnica cez Maďarsko. Je smutné, keď na Slovensku plánujeme drobné úseky na železničných koridoroch pre rýchlosť 160 km/h, keď bežné rýchlosti železničnej dopravy v susedných krajinách už dnes sú poriadne vyše 200 km/h. Je smutné, že nie sú strategicky pripravené reálne štúdie a projekty pre cestnú a železničnú prepravu, hoci vieme, že v budúcnosti najekonomickejšia a najrýchlejšia vnútroštátna preprava bude po železnici. Aj pán prezident by sa pri rýchlostiach 240 km/h po železnici rýchlejšie dostal do Popradu ako lietadlom. To sú však strategické dlhodobé vízie, ktoré si rozumné krajiny nechajú vypracovať odborníkmi bez politických rozhodnutí, ktoré sa menia v závislosti od dĺžky volebného obdobia.

Ako dlho bude u nás trvať konjunktúra stavebníctva?

Zdá sa mi, že v Bratislave sú byty veľmi predražené a sú na rovnakej úrovni ako byty vo Viedni alebo Mníchove. Desaťtisický bytov však celkom asi neodrážajú kúpyschopnosť ľudí, ktorí na to majú – neviem, asi je to nahnané hypoúvermi s dobrým percentom. No a developeri využívajú trh, ktorý tu je. Konjunktúra stavebníctva na Slovensku bude podľa môjho názoru viac závisieť od situácie v Európe a na svetových trhoch. Aj kríza, ktorá k nám prišla v 2008, bola spôsobená finančnými machináciami na amerických trhoch.

Chápe už aj široká verejnosť podstatný význam stavebnej kvality?

Ak má ktorýkoľvek človek zdravotné problémy, hľadá toho najlepšieho lekára a určite nie toho najlacnejšieho. Ak niekto rieši svoj právny problém, hľadá najlepšieho právnik a určite nie toho najlacnejšieho. Ak niekto ide stavať, hľadá najlepšieho alebo najlacnejšieho inžiniera?

Ste prodekanom na Stavebnej fakulte STU a pôsobíte na Katedre betónových konštrukcií a mostov. Aké je prepojenie medzi činnosťou SKSI a fakultou? Darí sa vám vplývať na vzdelávanie budúcich absolventov a tým aj na ich budúce pôsobenie na stavebnom trhu?

K trvalej udržateľnosti by sa mala každá vláda hlásiť aj v raste vzdelanosti obyvateľstva krajiny. To je jedno z mála „prírodných“ bohatstiev, ktoré sa v našej krajine vyskytovalo. Žiaľ, počas uplynulých 29 rokov nás všetky vlády presvedčili, že o toto

„prírodné“ bohatstvo nestoja. Slovensko je z hľadiska financovania vzdelávania dlhodobo na chvoste 28- miestneho rebríčka Európskej únie. Navyše, dlhoročný systém financovania nastavený na hlavu žiaka a študenta totálne prispel k naháňaniu financií cez počet žiakov a študentov a prispel k nastaveniu a zvýhodneniu nekvalitného ľahkého štúdia vo všetkých stupňoch vzdelávania. Po zrušení povinného maturovania z matematiky na stredných školách je záujem o technické štúdium minimálny. V posledných rokoch pribudli vysoké školy, poväčšine s ľahšími predmetmi, v každom okresnom meste napriek tomu, že len veľmi malé percento ich absolventov má uplatnenie v praxi.

Výsledky takto nastaveného systému vzdelávania na Slovensku asi nie sú lichotivé...

Veru nie. Nastal totálny prepád žiakov a študentov Slovenska v medzinárodných vedomostných testoch; viac ako 57 % absolventov vysokých škôl sa zamestná v inom odbore, ako vyštudovali; vysoké percento absolventov ľahkých odborov vysokoškolského štúdia je strednodoba a niekedy aj dlhodobá evidovaných na úradoch práce; polovica maturantov odchádza na štúdium do zahraničia, hlavne do ČR; záujem o štúdium techniky na Slovensku klesá rapídne z roka na rok napriek tomu, že o absolventov je veľký záujem na trhu, čo je dôsledkom nepripravenosti z matematiky, fyziky a technických predmetov zo známych dôvodov opísaných vyššie.

Aká je predpoveď o prežití slovenských, hlavne technických, univerzít v zle nastavenom systéme?

Odliv slovenských študentov a slovenských mozgov do zahraničia sa budú snažiť kompenzovať prílivom zahraničných študentov, zrejme predovšetkým z Ukrajiny. Čo to bude znamenať pre slovenských daňových poplatníkov? O pár rokov budú slovenskí daňoví poplatníci vychovávať a školíť tisícky expertov z Ukrajiny, z ktorých drvivá väčšina na Slovensku nezostane. Čo to bude znamenať pre slovenské univerzity? Pri súčasne nastavenom systéme rozdeľovania dotácií si budú slovenské vysoké školy a univerzity rozdeľovať rovnaké minimálne financie ako dnes. Pre absolventov technických odborov aj v stavebníctve tento systém zaručuje prináša veľkú výhodu. V praxi o nich bude taký veľký záujem, že nebudú potrebovať honorárové poriadky. Dokonca sa zdá, že by ich horná hranica honorárových poriadkov v zákone mohla obmedzovať.